Festivitățile dela T.-Severin

în prezența M. S. Regelui și a Marelui Voevod Mihai

Desvelirea plăcii comemorative a sosirii în țară a Domnitorului Carol I. — Evocarea plecării poștalionului spre București. Slujba dela catedrală. — Defilarea în fața monumentului eroilor

Dela trimișii noștri speciali

Primarul orașului T.-Severin întâmpină pe Suveran cu pâine și sare

T.-Severin, 8 Mai

In vederea festivităților de azi, la T.-Severin se fac ultimele pregătiri și se iau ultimele măsuri, iar orașul e în mare fierbere.

Pe străzile principale, dela gară spre catedrală, apoi la monumentul eroilor și până de vale în port, se înșiruie, se aliniază și-și caută locurile, numeroase delegații din toate satele și cătunele românești, din toate comunele și județele.

Strălucesc aurii, roșii, albe și înflorate, frumoasele noastre costume naționale, purtate cu atâta mândrie de fete, cu ochi șagalnici și ae jucau chipeși și drepți, ca brazii.

Fiecare grup poartă câte o placardă cu indicația localității: Severin, Dolj, Gorj, Mehedinți, etc., și au în mâini steguleție, buchete de flori și portretele M. S. Regelui Carol și al Marelui Voevod Mihai.

E pretutindeni bucurie și suflet românesc, pentru primirea Suveranului și a Principelui moștenitor și pentru pomenirea zilei de acum 73 de ani, când primul rege al României, întemeietorul dinastiei, era salutat prima oară pe pământul românesc.

La 8 Mai 1866, călătorind pe vapor dela Baziaș la T.-Severin, drept un oarecare Carol Ettinger, din orașul Thol, cantonul San-Gallen (Elveția) — așa era în pașaport — calcă pe pământul României principele Carol de Hohenzollern, chemat și ursit să ducă la biruință și propășire destinele nouei sale patrii, un număr de ani, egalat în istoria noastră numai de altă domnie glorioasă, aceea a lui Ștefan cel Mare.

Pe locul unde a păsit atunci, pe pământul românesc, salutat de boerii și conducătorii țării, s'a așezat acum o piatră din blocuri luate din resturile podului lui Traian. Pe placa de marmoră de deasupra, stau scrise patru rânduri amintitoare a acelei clipe:

Pe locul acesta însemnat
Opritu-s'a pasul dintâi
Al primului Rege Român
Pe Dunăre-adus pân' la noi.

8 Mai 1866-8 Mai 1939

Vaporul simbolic

Suveranul și Marele Voevod ajung, în uralele asistenței, la tribuna regală. Se face liniște.

La ora 11, din susul Dunării, se ivește vaporul cu pavilion simbolic al Casei de Hohenzollern. Când se apropie de țărm, tunurile celor două monitoare încep din nou să bubuie. Vasul simbolic întruchipează sosirea de altădată a Regelui Carol I. Acest vas a fost făcut din vaporul N.F.R. „Gherdap", care a reprezentat vaporul „Sofia" sub pavilion austriac, cu care a venit Domnitorul Carol.

Vaporul simbolic a fost salutat de un soldat îmbrăcat în uniforma de dorobanț din acel timp.

Vaporul a acostat.

Câteva clipe de liniște și așteptare, cam atât cât, altădată, ar fi trebuit Principelui Carol de Hohenzolern ca să debarce.

sfințind cu un suflu ce a rămas permanent, pe aceste meleaguri severinene, locul primului său pas pe pământul românesc. De două ori în istoria neamului nostru, din pragul Severinului de azi, s'a pregătit și se așează temelii de țară. De două ori se deschide, cu pasul lor omenesc, drumul de uriaș al veșnicei victorii. Binevoiți, Majestatea Voastră, păzitor înalt și puternic de țară, să legați cu Augustul Vostru gest, în amintirea și smerenia viitorimei românești, măreția zidirilor traiane, de lespedea Regelui Carol I.

Desvelirea pietrei

M. S. Regele coboară din tribună și se apropie de piatra comemorativă, acoperită cu tricolorul românesc.

Inainte de a o desveli, M. S. Regele spune următoarele cuvinte:

Desvelesc această lespede, care amintește locul care pe vremuri a fost piatră de hotar și care prin debarcarea Domnitorului Carol a devenit prima pagină a nouilor file a cărții Neamului.

Plecarea poștalionului spre București

Suveranul a sfârșit fraza și pânza tricoloră este dată la o parte, lăsând să se vadă pe marmora de deasupra, cele patru rânduri scrise mai sus. In timpul acesta, o cortină se ridică și dintr'o curte ascunsă, iese în goana telegarilor, un poștalion, cu 6 cai, cu surugii, pocnind din bice, cu călăreți mărginași, trecând ca o nălucă pe sub ochii Suveranului și ai întregei asistențe.

Scena evocă fugar călătoria de atunci spre București a primului nostru Rege.

După primul poștalion țâșnește dinapoia cortinei, al doilea poștalion, în care erau atunci bagajele. Amândouă, în chiote de surugii și pocnete de bice, dispar vertiginos, pe drumul care trebuie să ducă la București.

Slujba religioasă dela catedrală

M. S. Regele pleacă de aci însoțit de Marele Voevod Mihai și membrii guvernului, spre catedrala orașului. In entuziasmul mulțimii, înșirată pe străzi, Suveranul și Marele Voevod Mihai, în automobil, au fost peste tot primiți cu urale nesfârșite.

La catedrală, întru întâmpinarea Suveranului a ieșit clerul.

Aci, s'a oficiat o scurtă slujbă religioasă, apoi Suveranul, Marele Voevod și suita au plecat cu automobilul la tribuna dela monumentul eroilor, unde au primit defilarea.

In timpul când se oficia Te-Deum-ul la catedrală, autoritățile locale, care au participat la debarcader și invitații au parcurs pe jos drumul până la monumentul eroilor.

Defilarea

La ora 12 a început defilarea unităților din garnizoană având în frunte pe d-nii: general Oprescu, comandantul corpului I de armată și general Popovici, comandantul diviziei a II-a.

*

După defilare, Suveranul a depus o coroană pe monumentul eroilor.

Au defilat: regimentele 31 dorobanți, 26 dorobanți, 1 artilerie, 2 cavalerie și marinarii de pe vasele din port.

*

Serviciul sanitar cu 6 posturi fixe și 10 posturi mobile de legătură cu 4 ambulanțe automobil, cu medicii respectivi și tot personalul sanitar, prevăzut cu brancarde și medicamente, și-a făcut cu prisosință datoria, totul fiind făcut după un plan bine stabilit și controlat mai înainte de d. inspector sanitar al ținutului Olt și de d. medic primar al județului.

La această frumoasă manifestare au luat parte peste 20 mii de țărani din toate județele ținutului Olt.

Vaporul simbolic, care întruchipa sosirea regelui Carol I în portul T.-Severin

ASISTENȚA

Pentru desvelirea acestei pietre și comemorarea istoricului eveniment, s'au adunat mulțime de olteni și au venit dela București, cu un tren special ministerial, membrii guvernului și consilierii regali.

La ora 10 jum., sunt prezenți în fața tribunelor, construite în jurul pietrei comemorative, d-nii prof. N. Iorga, dr. C. Angelescu, Vaida-Voevod, C. Argetoianu și general Văitoianu, consilieri regali; Armand Călinescu, președintele consiliului de miniștri; Victor Iamandi, Mihail Ralea, M. Ghelmeceanu, general doctor N. Marinescu, g-ral Paul Teodorescu, Silviu Dragomir, N. Zigre, E. Titeanu, Țoni și I. M. Sadoveanu, membri ai guvernului.

Se mai găsesc apoi, d. Dinu Simian, rezident regal al ținutului Olt; prefecții județelor ținutului Olt; consilierii Curții de apel din Craiova; șefii autorităților civile și militare din T.-Severin; reprezentanții presei române și străine; col. Vițoianu, comandantul gărzilor naționale F.R.N. din ținut; preotul Gh. Barbu, confesorul gărzilor naționale din ținutul Olt; insp. general Tomescu, din ministerul educației naționale; Nedelcu, inspector al străjerilor din ținutul Olt și inspectorul sanitar al ținutului.

Sosirea Suveranului și a Marelui Voevod Mihai

Trenul regal a sosit în gara T. Severin-Port, la ora 10 dim.

La ora 11 fără 10, M. S. Regele, însoțit de Marele Voevod Mihai, coboară din vagon.

In ușa gării fluviale, Suveranul și Marele Voevod sunt salutați de d. Armand Călinescu, președintele consiliului de miniștri.

O companie de onoare din reg. 31 dorobanți Calafat, dă onorul la coborîrea din tren a Suveranului, iar monitoarele „Lascăr Catargi" și „Lahovary" bubuie în largul Dunării mai multe salve de tun, al căror ecou alunecă pe unde, departe, și se sfarmă de dealuri, cu răbufniri surde. Pale puternice de aer ajung până la publicul din tribune, odată cu uralele delegațiilor, cari mărginesc drumul spre tribune. Aci, o baterie din reg. 1 artilerie Timișoara dă, deasemeni, onorul.

In gara fluvială, Suveranul este întâmpinat de primarul orașului, d. Virgil Netta, care-I urează bun venit, și-I prezintă tradiționala pâine și sare, după care M. S. Regele, însoțit de Marele Voevod, merge către locul unde este așezată lespedea comemorativă.

Cuvântarea primarului orașului T.-Severin

Câteva clipe de tăcere, apoi d. VIRGIL NETTA, primarul orașului, a rostit următoarea cuvântare:

SIRE,

Iată că, în colțul acesta amintitor al primului centenar din viața de glorie al celui care va intra în milenii de neuitare, Regele Carol I, ne apare aevea, în liniște și majestate, amintirea,

Plecarea trenului regal

După defilare, M. S. Regele și Marele Voevod Mihai, în uralele mulțimei, s'au îndreptat spre gară, unde s'au urcat în trenul regal.

La ora 12 jum., trenul regal a plecat spre București.

La ora 1 fără 10, a părăsit orașul trenul special cu d-nii consilieri regali, membrii guvernului și ceilalți invitați din Capitală.

*

Publicul, care a asistat la desfășurarea solemnității desvelirii lespedei comemorative, a privit cu toată pietatea apariția vasului simbolic, menit să ducă sufletele tuturor cu 73 de ani în urmă, către ziua de 8 Mai 1866. Apariția vasului n'a făcut decât să ducă astfel gândul fiecărui român gelos de destinul său, spre faptul istoric al păsirii prințului de Hohenzollren pe pământul nouei sale patrii.

Tot simbolică a fost, dealtfel și desvelirea lespedei, închipuind clipa și locul unde prințul punea pentru prima oară piciorul pe pământul românesc. Tot astfel a fost și trebue înțeleasă și pornirea poștalionului, ca începutul de drum al prințului tânăr către Capitala țării, căreia avea să-i aducă, prin dinastia ce întemeia în România, independența, regalitatea și, mai târziu, lărgirea de hotare, până la întregirea desăvârșită a neamului de azi, de sub domnia M. S. Regelui Carol II.

V. MARDARE și E. LEGA

MANIFESTAȚIA CRAIOVENILOR PENTRU SUVERAN

Craiova, 8 Mai

Trecerea prin gara Craiova a M. S. Regelui Carol al II-lea și Marelui Voevod Mihai, cari s'au înapoiat dela festivitățile dela Turnu-Severin, a prilejuit o entuziastă manifestație de dragoste din partea populației craiovene.

Mii de oameni au venit la gară.

Peronul a fost ocupat de unități străjerești, în frunte cu comandanții respectivi și de autoritățile locale în frunte cu d. Ilie Gănescu, secretarul general al ținutului Olt.

Străjerii au oferit Suveranului flori.

In momentul plecării trenului mulțimea a ovaționat călduros pe M. S. Regele și pe Marele Voevod.

M. S. Regele trece trupa în revistă

Poștalionul cu bagajele

Cu prilejul a 100 ani dela nașterea Regelui Carol I

Amintirile unui slujbaș administrativ care a trăit in Palatul Regal intre 1889-1914

Anul acesta se împlinesc 50 ani de când am avut deosebita cinste de a intra în serviciul Casei Marelui Rege Carol I al României, pe care l'am slujit neîntrerupt timp de 25 ani după terminarea studiilor mele dela institutul superior de comert din Anvers, mai întâi ca contabil, șef-contabil și sub-administrator.

Fie-mi îngăduit să-mi reamintesc, pe scurt, și fără cea mai mică pretenție de istoriograf sau de om politic, unele din caracterele dominante ale acestui mare și înțelept monarh, cum și personalitățile de care se înconjura.

Fostul meu profesor de drept comercial, Em. Protopopescu-Pake, m'a recomandat prea cunoscutului pe atunci director general al soc. „Dacia-România", Juliu Seculicz, iar acesta m'a trimis la d. secretar particular și administrator al Casei regale L. Basset, care m'a primit în serviciu cu multă bună voință. Basset venit în România în 1869, elvețian, fost profesor, a servit 3 regi timp de 62 de ani, fiind mâna dreaptă a Marelui Rege. Inaintea lui mai servise ca secretari particulari tot elvețieni: Emile Picot, Ch. Vogel și Coulon.

Ca consilieri intimi ai Marelui Rege mai fusese mareșalul Filipescu, Ion Kalinderu, generalul Grecianu, Alex. Steriade, I. C. Petrescu, sculptorul în lemn Stöhr, cu care Regele învățase a săpa și lucra mobile admirabile ce au împodobit birourile regale, biblioteca și diferite piese originale la Castelul Peleș.

Printre artiști, arhitecți de seamă mai ședeau în jurul Suveranului Lecomte du Nouy, căruia îi revin minunatele restaurări făcute cu cheltuiala Regelui, ale monastirilor Curtea de Argeș, Trei Erarchi, sf. Niculae din Iași ș. a.

Ca principali colaboratori el avea pe arhitecții A. Lardel și C. Liman. Acestuia din urmă se datorește refacerea completă în stilul său de azi a Castelului Peleș, a Pelișorului, Foișorul etc.

Simțul artistic era foarte desvoltat la Suveran. De aceea, îl vedem dăruind cu profuziune burse și subsidii pentru tineret, pe care'l trimetea în străinătate. Ștefan Popescu, Jean Steriade pictori, Gabriel Popescu, sculptor, maestrul Enescu, Simion Mehedinți, (trimis de soc. geografică) și alții, erau bursierii M. Sale în străinătate, cărora ani de-a rândul le trimeteam subsidiile necesare.

Cumpărarea unei bogate colecții de tablouri de mari meșteri italieni, spanioli, olandezi etc., dela o vânzare ocazională, pe care defunctul Rege nici nu a putut-o plăti dintr'odată, colecție făcută cunoscută de genialul critic de artă Leo Bachelin, fost bibliotecar al Regelui, care a descris-o în pagini nepieritoare și a pus-o în relief prin publicațiile sale „Gallerie Royale" și „Castel Pelesch", dovedesc evident simțul artistic al Inaltului Suveran.

Marea colecție de tablouri românești din Palatele Regale, în care predomină pânzele lui Grigorescu și marele tablou al revistei armatei dela Cotroceni cu Regele comandând călare în prezența Impăratului Frantz Iosef, dau iarăși o dovadă de iubirea sa pentru artă, nebănuită și necunoscută de mulțime.

Iubirea sa de artă se întindea în chip special la strângerea colecțiilor de arme vechi, în strângerea de cărți rare și ornamentate, de stofe și rarități orientale și mai ales în medalii ce permitea să se bată cu Efigia sa la orice împrejurare ca inaugurări, târguri, expoziții etc. Colecția mea proprie de medalii românești, una din cele mai complete existente, dovedește cum El a încurajat baterea a sute de medalii purtând chipul Său de neuitat „sever și mândru".

Severitatea permanentă a privirilor și a tonului Său erau cunoscute de toți. Nimeni nu se putea apropia de El fără vădită emoție și adânc impresionat. Iți era teamă parcă să'L privești dacă nu erai bine pregătit în chestiunile de competentă ce le punea fiecăruia.

Memoria Regelui Carol I era prodigioasă. Cei cari îi prezintau mai ales cifre erau ca niște copii în fața profesorului sever și a tot știutor. Odată comandase la Münich 24 minunate portrete proprii fotografice foarte mari. Le dăruia la școli, la regimente, sau la prieteni. A distribuit într'un an 17 bucăți, după care, nu s'a mai ocupat de ele. Peste 5—6 ani întreabă pe bibliotecarul Bachel'n câte portrete mai are. Acesta, care mai dăduse din ele, unele chiar colegilor, însă fără înalta aprobare, n'a știut

(Continuare in pag. 10-a)

Monumentul Regelui Carol I

Date tehnice

Intr'o ținută majestoasă cu privirea drept înainte, cu pumnul drept înfipt în șold, călare pe un cal robust în marș triumfal, maestrul Mestrovici a izbutit să redea în chip magistral personalitatea impunătoare a Marelui Rege, în linii simple și planuri largi, într'o armonie și echilibru desăvârșit fără niciun atribut de prisos.

Statuia de bronz, cal și călăreț, cântărește 12.000 kg. și a fost adusă dela Zagreb în două vagoane. Cea mai grea piesă a avut 6.000 kg. și a fost transportată dela gară și montată cu mare îngrijire. Montajul s'a făcut de technicieni și meșteri români. Montarea statuei a durat cinci zile.

Soclul statuei s'a executat în granit roșu lustruit.

S'au întrebuințat 80 m. c. de granit în blocuri masive, a căror greutate varia între 1500—6000 kg.

Monumentul a fost așezat pe un radier de beton armat și a trebuit să se adâncească săpătura până la teren sănătos deoarece s'a dat de urma unor pivnițe vechi.

Lucrarea s'a executat de ministerul cultelor și artelor.

D-nii miniștri N. Zigre și I. M. Sadoveanu s'au interesat zilnic de mersul lucrării. Construirea soclului de granit și montarea statuei de bronz s'a executat sub direcția technică a arhitecților C. Ionescu și N. Cucu din minister, și în execuția antreprizei: Clemente Santalena și Industria pietrei arhitect Soare Sterian.

Pentru terminarea la timp a lucrării s'au întrebuințat echipe de zi și de noapte. Atât montarea statuei, cât și construirea soclului constitue un record al technicei românești atât pentru timpul scurt în care a fost efectuate, cât și pentru problemele tehnice rezolvate, lucrarea executându-se fără niciun accident uman sau de material.

Membrii guvernului la solemnitate